

THE TRANSITION TOWARDS A SUSTAINABLE ECONOMY

**Chițiga GEORGIANA, PhD, Scientific Researcher, “Victor Slăvescu”
Centre for Financial and Monetary Research, Romanian Academy**
<https://orcid.org/0009-0006-8439-5231>, georgiana_chitiga@yahoo.com

DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cecg.III.2023.17.19>

***Abstract.** The paper aims to analyze the need to transform the global economy into an economy with low CO₂ emissions, a "decarbonized" economy, an economy with low climate risk, finally becoming a sustainable economy. The transformation of the economy will extend over a long time horizon and, as a result of the limits and resistance factors of the current economic system, it will not take place quickly, essential transformations being necessary in all areas of activity, but also in the way of thinking, the lifestyle, education, health and political organization. The recent global economic crisis, the registration of the continuous and irreversible damage to the environment, with negative effects, including on human subjects, have demonstrated the capacity and reduced reaction limits of the economic system to the environmental instabilities. Analysis performed proves that treating and studying the governance of sustainable development is particularly complex. Determining the choice of appropriate public policies is all the more obvious as the sectoral dimension used in public administration mainly needs to be changed, giving way to integrated and horizontally coordinated approaches. Also, the increase in the degree of globalization and integration entails a vertical integration of public policies that will have to include converging objectives of sustainable development. There is a need for a policy focused on a functional productive industry, with jobs in Europe, a policy beneficial for European society; the products, their applications, but also the employees, represent the foundation of a prosperous European society, energy efficient, with low carbon emissions.*

***Keywords:** sustainable development, low-carbon economy, public policies, targets, measures, solutions*

***JEL:** O10, Q01, Q56*

***UDC:** 338*

Introducere. În prezent, ne confruntăm cu o poluare accentuată a mediului în care trăim și în care ne desfășurăm activitățile economice, demonstrându-se astfel capacitatea și limitele reduse de reacție ale sistemului economic față de instabilitățile majore care privesc mediul înconjurător, cu efecte negative majore, inclusiv asupra subiecților umani, ceea ce le influențează în mod negativ sănătatea și nivelul de trai.

Necesitatea stringentă a transformării economiei mondiale într-o economie cu emisii reduse de carbon apare ca o soluție sigură și în vederea tranziției către neutralitatea climatică și, în final, atingerii scopului de transformare într-o economie sustenabilă la scară mondială.

În Raportul “O perspectivă asupra Mediului până în 2050: Consecințele inacțiunii - fapte și cifre cheie”, Organizația pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (OECD) susținea ”urmările lipsei acțiunilor sunt costurile lipsei acțiunilor în sprijinul protecției mediului, dar și o cuantificare în sens economic” (OECD, Environmental Outlook to 2050). Aceeași organizație în Raportul “Better Policies” susține că fără implementarea noilor politici de mediu, se va înregistra o cerere de energie cu peste 75% mai mare în 2050, în special datorită economiilor emergente (peste 82% va proveni tot din energie convențională) ceea ce va determina mărirea nivelului emisiilor GES în medie cu 55%, în special din creșterea nivelului CO₂ cu 75%, identificându-se riscurile;

- diminuării biodiversității cu 11%, în special în Africa, Asia, Europa;
- micșorării zonelor de pădure cu 12%;
- unui trend crescător al cererii de apă în funcție de cerințele în industria prelucrătoare (peste 400%), a centralelor electrice termice (peste 150%) și a consumului casnic (peste 120%).

Riscul lipsei de apă potabilă se va accentua, în special în Nordul și Sudul Africii, Asia Centrală și de Sud, aproximativ 40% din populația lumii va resimți acest deficit, se concluzionează în raport.

Acordul și transpunerea în legislația europeană a Rapoartelor de Mediu Internaționale, au stabilit că depășirea concentrației CO₂ în atmosferă de 460 părți per milion (ppm) ar avea ca efect creșterea temperaturii medii pe glob. Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) - organism științific care furnizează baza științifică a evaluărilor și deciziilor Convenției ONU pe schimbări climatice - prin însumarea tuturor cercetărilor ajută și susține înțelegerea rezultatelor celor mai recente cercetări științifice, tehnice și socio-economice privind climatul schimbărilor climatice, adaptarea și atenuarea acestora, punând accentul pe faptul că acest proces de încălzire globală devine ireversibil. Această gândire numește însăși baza Acordului Internațional privind Schimbările Climatice asigurând și continuitate în scopul sprijinirii acordului global și reglementării privind diminuarea emisiilor gazelor cu efect de seră (GES).

În urma mai multor activități sistematice și repetate, avînd și un caracter previzional orientat spre viitor, s-a ajuns la concluzia că sunt necesare patru etape pentru o economie sustenabilă:

1. Economia cu emisii reduse de CO₂;
2. Economia ”decarbonizată”;
3. Economia cu risc climatic scăzut;
4. Economia sustenabilă (Cambridge Institute for Sustainability Leadership, 2023). (Tabel 1).

Tabel 1: Tranziția spre o economie sustenabilă

Eșecuri ale economiei actuale	Acțiuni pozitive	Ținte ale unei economii pozitive
Orientare pe termen scurt	Orientare pe termen lung	Dezvoltare
Distribuție inechitabilă	Promovarea echității	Echitate
Indicatori irelevanți	Noi indicatori	Inovare
Externalizarea costurilor	Responsabilitate crescută	Participare
Eșecuri de guvernare	Bună guvernare	Accesibilitate
Scop divizat	Scopuri precise	Diversitate
Valori nepotrivite	Construirea valorilor sustenabilității	Neutralitate climatică
Deficit de educație	Educație	Sustenabilitate

Sursa: Cambridge Institute for Sustainability Leadership (CISL), 2023
<https://www.cisl.cam.ac.uk/news-and-resources/publications/climate-and-nature-route-mutual-acceleration>

Conform tabelului prezentat mai sus, transformarea economiei se va întinde pe un orizont de timp îndelungat și ca urmare a limitelor și factorilor de rezistență ai actualului sistem economic nu se va derula rapid, fiind necesare transformări esențiale în toate domeniile de activitate, dar și în modul de gândire, stilul de viață, educație, sănătate și organizare politică. Cu alte cuvinte, necesită transformarea economiei și politicilor economice și transformarea valorilor sociale și culturale. (Bruyninckx, 2020)

Tratarea și studierea guvernantei dezvoltării durabile este deosebit de complexă, iar reducerea emisiilor de CO₂ reprezintă doar o etapă. Determinarea alegerii unor politici publice corespunzătoare este cu atât mai evidentă cu cât dimensiunea sectorială utilizată în administrația publică cu precădere, trebuie modificată, cedând locul abordărilor integrate și coordonate în plan orizontal (Kieselbach, 2020). De asemenea, creșterea gradului de globalizare și integrare atrage după sine o integrare verticală a politicilor publice care vor trebui să includă obiective convergente de dezvoltare sustenabilă.

Politici publice – Economia cu emisii reduse de carbon. Majoritatea țărilor UE și statele sale membre au propus ca Protocolul Kyoto să continue cu o nouă perioadă, fiind structura care prevede angajamente obligatorii de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră.

Prin cea de-a XVIII-a conferință ONU privind schimbările climatice, s-a avut ca obiectiv încercarea de avansare a negocierilor asupra limitării emisiilor de gaze cu efect de seră (dioxidul de carbon CO₂; metanul CH₄; oxidul azotos N₂O; hidrofluorocarburi HFC; perfluorocarburi PFC; hexafluorura de sulf SF₆) și pregătirea viitorului acord global cu valoare obligatorie pentru toate statele Părți. Așadar, odată cu încheierea noii perioade de angajament sub Kyoto, noul acord juridic va deveni funcțional obligând toate părțile și având o cuprindere globală.

Schimbările climatice și deteriorarea mediului sunt o amenințare gravă pentru Europa și întreaga lume, Agenda 2030 pentru dezvoltarea durabilă a promovat echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – economică, socială și de mediu. Agenda 2030 corelată cu Pactul Ecologic European definește strategia de dezvoltare a UE - primul continent neutru din punct de vedere climatic până în 2050.

În 2022, s-au proiectat și urmărit pașii care vor asigura transformarea modelului actual de economie industrializată, caracterizată printr-un procent accentuat al emisiilor GES, într-un model de economie cu emisii reduse GES și atingerea obiectivului zero emisii, preconizându-se posibilitatea ca această etapă să se finalizeze în anul 2050. (în cadrul UN Climate Change Conference COP 27 – s-a sprijinit punerea în aplicare a Convenției, a Protocolului de la Kyoto și a Acordului de la Paris - limitarea încălzirii globale la mult sub 2°C și continuarea eforturilor de limitare a acesteia la 1,5°C pentru a evita consecințele catastrofale ale schimbărilor climatice). Astfel, se impun obiective ambițioase cum ar fi: re tehnologizare, transformări majore ale industriilor convenționale, sprijinirea noilor industrii nepoluante, sporirea eficienței energetice, continuarea inovării și identificarea acelor soluții care să asigure substituirea produselor cu un conținut energo-intensiv, funcționarea, organizarea și dezvoltarea de noi piețe.

La baza modelului economiei cu emisii reduse de carbon se are în vedere stimularea aceluși comportament al indivizilor/agenților economici, care să urmărească reducerea posibilelor riscuri ce decurg din schimbarea condițiilor de mediu. Activitățile umane sunt responsabile de actualul nivel ridicat de emisii, mediul ambiant, ecosistemul ca întreg, au suportat transformări, înregistrându-se, în acest moment, incapacitatea acestuia de-a se reface/“suporta” activități distructive. În perioada curentă, fie că ne raportăm la efectele schimbărilor climatice sau la exploatarea nerațională a resurselor naturale, ambele își pun o amprentă negativă asupra posibilităților generațiilor viitoare de-a beneficia de un nivel de trai cel puțin la fel ca generațiile actuale.

Modelul vizează nu doar comportamentul responsabil, cât și tehnologii cu consecințe favorabile, atât pentru sistemul economic, cât și pentru mediu.

Soluțiile noii economii au în vedere trei categorii de obiective de politici publice:

- diminuarea cantității de energie pe care o necesită o anumită activitate, respectiv reducerea cererii de carbon;
- micșorarea cantității emisiilor de gaze cu efect de seră pe unitatea de energie produsă, prin urmare reducerea intensității de carbon;
- dezvoltarea capacității de absorbție a carbonului prin captarea acestuia.

Creșterea eficienței energetice, energiile regenerabile (eoliene, solare, geotermale, marine), dezvoltarea tehnologiilor nepoluante, creșterea captării și depozitării carbonului, biocombustibilii, vehiculele electrice sau cu hidrogen, diminuarea defrișărilor, încurajarea și susținerea împăduririlor se evidențiază ca soluții optime de reducere a emisiilor GES sau de adaptare la noile condiții climatice. (Tabel 2).

Tabel 2: Soluții optime de reducere a emisiilor GES

	2020	2050	2100
Diminuarea cererii de energie	Constituirea și funcționarea piețelor carbonului și instituirea standardelor	Electrificarea infrastructurii și creșterea rolului transportului subteran	Electrificarea întregii infrastructurii și a transportului
Diminuarea intensității energetice	Captarea și depozitarea subterane a carbonului, reglementări exhaustive și planificarea energiei regenerabile	Captarea și depozitarea carbonului, simultan cu creșterea energiei regenerabile, extindere ponderată a energiei nucleare	Rețele de electricitate „inteligente”, depozitare de energie la scară largă
Sporirea capacității de captare a carbonului	Constituirea și funcționarea pieței de conservare a capacităților de captare	Sporirea capacităților și menținerea unor instalații pentru reținerea carbonului din atmosferă	Captarea carbonului să se desfășoare pe piețe funcționale

Sursa: Cambridge Institute for Sustainability Leadership (CISL), 2023
<https://www.cisl.cam.ac.uk/news-and-resources/publications/climate-and-nature-route-mutual-acceleration>

Politicile publice de reducere ale emisiilor GES ar trebui să se fundamenteze pe trei componente: taxarea carbonului, politica tehnologică și excluderea barierelor de schimbare comportamentală.

Pentru realizarea modelului, cadrul general include:

- a. exigențele de adaptare și combatere pentru planurile naționale;
- b. asigurarea cadrului legal pentru transferul tehnologic și de investiții;
- c. constituirea și funcționarea mecanismelor de finanțare și/sau tranzacționare.

Ținta de reducere a emisiilor se ridică la 50% în 2050 la nivel global, fiind repartizată astfel:

- state dezvoltate – reducere 80-90%, cu o țintă intermediară de 30–40% până în 2025, având ca an de referință – anul 2000;
- state emergente – ținte fără coerciție până în 2025 și ținte adaptabile, sub 50% reducere, în funcție de capacitatea de realizare;
- elaborarea unor ținte cu coerciție pentru sectorul navigației și aviației interne și externe, până în 2025 și indicative până în 2050.

Efortului țărilor membre UE se alătură unei serii de organizații guvernamentale (ONU, OECD) și non-guvernamentale (World Wide Fund for

Nature), care ne provoacă atât pentru adoptarea unor politici de mediu active care să conducă la reducerea nivelului emisiilor GES, cât și adoptarea unor politici de adaptare ca măsură de apărare în fața schimbărilor climatice.

În cadrul modelului economiei cu intensitate redusă de carbon vor fi țări care optează pentru taxe asupra poluării, altele pot alege varianta piețelor certificatelor de emisii, oricare dintre metodele de internalizare a costurilor externe sunt aplicabile. De exemplu, în sectorul energiei electrice, ultima variantă e apreciată, deoarece deținând un număr limită de permise poate asigura reducerea la zero a emisiilor de gaze cu efect de seră într-un timp mai scurt.

De asemenea, se completează cu alte măsuri ca urmare a legăturilor complexe care există în economia globală.

Economia verde cu emisii reduse de CO₂ la nivelul Uniunii Europene

Esența conceptului de creștere sustenabilă e însăși obiectivul pe termen lung al UE, anume să devină eficientă din punct de vedere energetic și cu o economie cu emisii reduse GES. Uniunea Europeană a recunoscut nesustenabilitatea politicii sale energetice, astfel încât s-a consacrat decizia de abordare integrată a celor două politici.

Uniunea Europeană a urmărit cote reduse ale emisiilor de CO₂ cu 20% până în 2020 (an de referință – 1990) (reducerea cu 20% emisii GES față de 1990, a semnat doar o reducere cu 14% față de nivelul din 2005), precum creșterea, atât a eficienței energetice cu 20%, cât și ponderea producției de energie din sursele de energie regenerabilă – 20-25%, din nivelul consumului final de energie. Atingerea acestei cifre de 20%-25% energie regenerabilă are efect multiplicator pentru crearea locurilor de muncă (peste 400.000), în timp ce economia cu emisii reduse de carbon ar crea noi oportunități și deschide noi piețe de produse.

Întrucât în Uniunea Europeană, ca și în celelalte țări, sectorul energetic generează aproximativ 60%-80%, din totalul emisiilor GES fiind și sectorul de activitate în care se înregistrează cele mai ridicate cantități de emisii GES (United Nations Environment Programme, Copenhagen Climate Centre, 2020). (Figura 1)

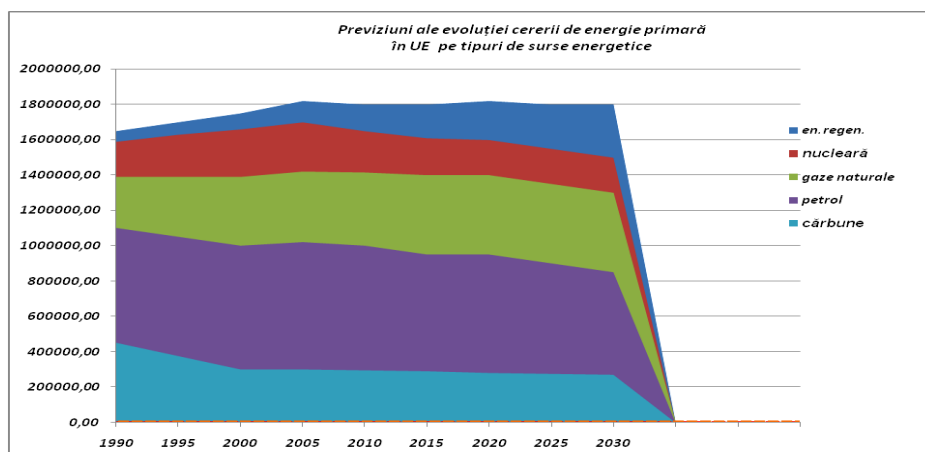

Figura 1. Cererea de energie primară în UE până în 2030

Sursa: Comisia Europeană, <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/clean-energy/>

Statele membre s-au angajat să îndeplinească țintele de reducere, chiar dacă în cadrul Uniunii Europene s-au manifestat controverse cu privire la două aspecte: 1. ponderea energiei regenerabile în consumul final de energie; 2. problema energiei nucleare, dacă este neutră din punct de vedere ecologic sau nu. Concluzia constă în faptul că creșterea credibilității politicii europene e strâns legată de modul cum deciziile sunt transpuse în practică (Gota, et.al., 2015).

În cadrul pachetului legislativ sunt precizate țintele relative, iar Comisia Europeană a stabilit țintele absolute de reducere a emisiilor GES; în linii generale, țintele de reducere a emisiilor sunt fixate în corelație cu obiectivele pe care statele membre și le-au stabilit, dar și cu realizările acestora. Reducerea consumului și a risipei de energie este din ce în ce mai importantă pentru UE.

Pe de o parte, Comisia nu a acordat o flexibilitate statelor membre în privința țintelor, pe de altă parte, în ceea ce privește politicile publice și măsurile care vin în atingerea acestor ținte, modalitățile rămân să fie stabilite de către guvernele naționale, permițând de asemenea, transferul de alocări anuale de emisii între ani/state, dar și aplicarea în valori limitate a creditelor bazate pe proiecte în cadrul mecanismelor Protocolului Kyoto.

Mecanismul Dezvoltării Nepoluante (MPN)/Clean Development Mechanism (CDM) sau Implementare în Comun (IC)/Joint Implementation (JI), două mecanisme prin care reducerile de emisii provenite din investiții și transfer de tehnologie implementate în alte țări sunt contabilizate (și calculate ca reduceri de emisii, prin compensare) în portofoliul țării care investește.

Piața certificatelor de emisii reprezintă principalul instrument prin care Uniunea Europeană caută să impulsioneze inovația tehnologiilor și schimbarea comportamentului agenților economici.

Cota de reducere stabilită se împarte în două categorii:

- reducere pentru sectoarele acoperite de ETS (schema de tranzacționare a certificatelor de emisii, incluzând sectorul aviației interne și externe), raportat la nivelul GES din 2005 și reprezintă un efort comun al UE;
- reducere pentru sectoarele care nu sunt incluse în schema de tranzacționare, ca an de referință tot 2005 sunt numai în sarcina statelor membre.

După 2012, sectorul aviației a fost inclus în schemă, iar industria aluminiului și metale neferoase – 2013 alături de industria energetică, industria metalurgică, industria cimentului, industria chimică și petrochimică, industria prelucrării sticlei și a fibrelor din sticlă, prelucrarea ceramicii și industria hârtiei și cartonului care erau cuprinse în schemă.

Sectoarele non-ETS ținesc în transport, agricultură și servicii, în sectoarele de activitate care nu sunt cuprinse în schema de tranzacționare a certificatelor, exceptând sectoarele maritim internațional și cele conținute în Utilizarea Terenurilor, Consolidarea Terenurilor și Pădurilor (Land Use, Land-Use Change and Forestry-LULUCF) caracterizându-se printr-un număr mare de agenți economici, dar care au un impact individual mic asupra mediului, totuși, luate agregat aceste sectoare reunesc 60% din cantitățile totale de emisii GES, raportat la PIB-ul/locuitor, fiecare țară contribuie la țintele non-ETS; țintele naționale sunt diferite în funcție de avuția statelor.

În sprijinul efortului instituțional se întrevide necesitatea unei participări într-un spectru mai larg al companiilor și a sectoarelor economice, ca elemente ale pieței, să se introducă și alte sectoare și substanțe nocive (Schmidt, 2020).

Existența și acționarea factorilor externi care împiedică funcționarea normală a sistemului economic și îi accentuează ciclicitatea, ne indică faptul că procesul către o dezvoltare durabilă a economiei mondiale este ireversibil și inevitabil; dacă mecanismul pieței nu va fi reglementat și părțile nu se pun de acord în găsierea soluțiilor la presiunile externe, apare riscul ca crizele să se intensifice și să se adâncească, în plus, politicile economice și sociale ale guvernelor sunt orientate pe termen scurt și mediu către creștere economică, protejarea unui anumit mod de viață al indivizilor, subvenționarea industriilor consacrate (Carney, 2018).

Reducerea consumului și a risipei de energie este din ce în ce mai importantă pentru UE. Măsurile de eficiență energetică sunt recunoscute nu doar ca un mijloc de a ajunge la aprovizionarea sustenabilă cu energie, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, îmbunătățirea securității aprovizionării și reducerea costurilor la import, ci și ca mijloc de promovare a competitivității europene. Legislația UE privind eficiența energetică a evoluat semnificativ în ultimii 15 de ani. În 2018, liderii UE au stabilit un obiectiv de reducere a consumului anual de energie al UE cu 32,5 % până în 2030. În martie 2023, aceștia au convenit asupra obiectivelor UE de reducere a consumului de energie primară și finală cu 38 % și, respectiv, cu 40,5 % până în 2030. Eficiența energetică este, prin urmare, o prioritate strategică a uniunii energetice, care se bazează pe principiul „eficiența energetică înainte de toate”. În prezent, au loc intense dezbateri privind viitorul cadru de politici energetice pentru 2030 și pentru perioada de după 2030.

Pactul Verde European. Nu putem să nu abordăm și din perspectiva pandemiei Covid-19, care a afectat într-un mod deosebit de grav Europa și întreaga lume - sistemele de sănătate și de protecție socială, economiile, societățile și modul în care trăim.

Restricțiile impuse pentru asigurarea limitării răspândirii virusului au avut ca efect încetinirea iar, în unele cazuri, chiar întreruperea activităților economice (European Commission, 2020). Liniile de producție și lanțurile de aprovizionare au fost grav afectate, comerțul cu bunuri și servicii a fost stopat, cheltuielile gospodăriilor și investițiile private s-au prăbușit, ajungând la un minim istoric, iar economia Europei, ca și majoritatea ecosistemelor sale industriale au funcționat la o capacitate mult redusă.

Impactul economic al crizei s-a înregistrat a fi deosebit de diferit de la un sector economic la altul, sărăcia și inegalitățile au subliniat importanța unei redresări sociale și favorabile incluziunii (Wolff, Ladi, 2020).

Agenda 2030 pentru dezvoltarea durabilă promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – economică, socială și de mediu, întrucât schimbările climatice și deteriorarea mediului sunt o amenințare gravă pentru Europa și întreaga lume. Agenda ODD 2030, corelată cu Pactul Verde European (European Green Deal) vor susține ieșirea din criză și tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic, verde, competitivă și incluzivă, definind strategia de dezvoltare a UE - primul continent neutru din punct de vedere climatic până în 2050.

Pactul Verde European (European Commission, 2020) stă la baza unei economii competitive și eficiente a UE, din punctul de vedere al utilizării resurselor, având ca ținte primordiale:

- zero emisii nete de gaze cu efect de seră până în 2050;
- înregistrarea unei creșteri economice disociată de utilizarea resurselor;
- echitabilitatea cetățenilor, sectoarelor și regiunilor. (Figura 2)

Figura 2. Pactul Verde European

Sursa: Comisia Europeană : https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/finance-and-green-deal_en

În iulie 2021, pentru transformarea economiei și a societății UE, pentru concretizarea obiectivelor climatice ambițioase stabilite, s-au inițiat o serie de măsuri având drept țintă adaptarea politicilor UE în domeniul climei, energiei, transporturilor și fiscalității, pentru diminuarea emisiilor de gaze cu efect de seră, cu cel puțin 55 % până în 2030, comparativ cu nivelurile din 1990. Scăderea accentuată a acestor emisii în perioada 2021-2030, este esențială pentru ca Europa să devină, atât primul bloc continental neutru din punct de vedere climatic până în 2050, cât și pentru concretizarea Pactului Verde European.

De asemenea, Pactul Verde European se prezintă a fi strategia de creștere pentru ieșirea și reconstruirea Europei în perioada de după pandemia COVID-19, astfel încât va fi finanțat cu o treime din investițiile în valoare de 1 800 de miliarde de euro, provenind din Planul de redresare NextGenerationEU, precum și cu fonduri din bugetul UE 2021-2027 (European Commission, 2020).

Cu 30 % din bugetul multianual al UE (2021-2027) și din instrumentul unic al UE NextGenerationEU pentru redresare, a fost alocat pentru investiții ecologice, care au un rol primordial în vederea atingerii obiectivelor prevăzute de Pactul Verde European.

La rândul său, NextGenerationEU se constituie a fi nu doar un plan de redresare – se evidențiază ca o posibilitate de reușită în transformarea economiilor și societăților, în reconstruirea Europei astfel încât să aducă beneficii tuturor – o Uniune verde, o Uniune digitală, o Uniune sănătoasă, o Uniune puternică, o Uniune egalitară.

O serie de acțiuni vor viza domeniile - climă, mediu și oceane, energie, transport, agricultură, industrie, cercetare și inovare, finanțe și dezvoltare regională. Prin NextGenerationEU, vom investi în tehnologii ecologice, în vehicule și mijloace de transport public mai verzi, vom face clădirile și spațiile noastre publicemai eficiente din punct de vedere energetic.

Aceste provocări necesită politici coerente pentru a asigura o dezvoltare durabilă, atât la nivel european cât și în țara noastră, subliniind, de asemenea, necesitatea de a mobiliza fluxurile financiare și de capital private către investițiile verzi. (European Commission, 2020).

Strategia reînnoită privind Finanțarea Durabilă – s-a alăturat în luna noiembrie a acestui an, având ca obiective:

- Finanțarea tranziției economiei reale către durabilitate;
- Un cadru privind finanțarea durabilă favorabil incluziunii;
- Îmbunătățirea rezilienței la riscurile legate de durabilitate;
- Îmbunătățirea contribuției sectorului financiar la atingerea obiectivelor de durabilitate;
- Monitorizarea unei tranziții ordonate și asigurarea integrității sistemului financiar;
- Promovarea ambiției la nivel mondial

Consiliul Uniunii Europene a subliniat angajamentul său de a spori contribuția la finanțarea internațională a combaterii schimbărilor climatice și necesitatea de a îmbunătăți mobilizarea finanțării private.

Pactul Verde European, prin investiții, va susține îndeplinirea obiectivelor din domeniul climei și al energiei până în 2030, generând o creștere cu 1 % a PIB-ului, creare de 1 milion de noi locuri de muncă verzi, transformându-se astfel într-un adevărat generator de locuri de muncă.

Redresarea ecologică are ca țintă, să asigure obținerea unei siguranțe pe termen lung, dar și relansarea economiei Europei, cât mai eficient și într-un timp cât mai scurt.

Strategia UE în domeniul biodiversității pentru 2030, adoptată recent, urmărește, atât plasarea biodiversității Europei pe calea redresării până în 2030, prin acțiuni și angajamente concrete, cât și sprijinirea și redresarea economică verde în urma pandemiei de COVID-19.

Viitoarea Strategie UE pentru păduri capătă și aceasta o însemnătate dublă, prin protejarea și refacerea biodiversității și a ecosistemelor naturale pentru stimularea rezilienței și prevenirea apariției și răspândirii viitoarelor epidemii.

De asemenea, schimbări profunde vor trebui să adopte multe dintre persoanele, sectoarele și regiunile afectate puternic de criză. Astfel, s-a propus consolidarea *Fondului pentru o tranziție justă*. Această finanțare va fi utilizată pentru:

- atenuarea impactului socio-economic al tranziției, sprijinind măsurile de recalificare;
- susținerea IMM-urilor de-a crea noi oportunități economice;
- tranziția către o energie curată.

Țările UE trebuie să aloce cel puțin 37 % din finanțarea pe care o primesc în cadrul *Mecanismului de Redresare și Reziliență* (MRR) - instrument temporar și un element central al NextGenerationEU – care va ajuta UE să devină mai puternică și mai rezilientă depășind criza actuală, prin investiții și reforme care sprijină obiectivele climatice. (European Commission, 2021).

MRR este esențial și pentru aplicarea planului REPowerEU – a depăși dificultățile socioeconomice și la perturbarea pieței mondiale a energiei cauzate de invadarea Ucrainei de către Rusia, va ajuta țările UE să realizeze reformele și investițiile esențiale necesare pentru a pune capăt dependenței lor de combustibilii fosili ruși.

Prin acest mecanism, se vor strânge fonduri, împrumutând pe piețele de capital (va emite obligațiuni în numele UE). Aceste fonduri sunt apoi puse la dispoziția statelor sale membre, pentru a pune în aplicare reforme și investiții ambițioase prin care economiile și societățile să devină mai sustenabile, mai reziliente și mai pregătite pentru tranziția verde și cea digitală, conform priorităților Uniunii și să propună soluții la provocările identificate în recomandările specifice fiecărei țări formulate în cadrul Semestrului European, pentru coordonarea politicilor economice și sociale.

Concluzii. În perioada curentă, fie că ne raportăm la efectele schimbărilor climatice sau la exploatarea nerațională a resurselor naturale, ambele își pun o amprentă negativă asupra posibilităților generațiilor viitoare de-a beneficia de un nivel de trai cel puțin la fel ca generațiile actuale.

E nevoie de o politică axată pe o industrie producătoare funcțională, cu locuri de muncă verzi, o politică benefică pentru societatea europeană în care produsele, dar și angajații, reprezintă fundamentul unei societăți europene prospere, eficientă energetic, cu emisii de carbon reduse.

E necesar asigurarea de proceduri clare referitoare la noile reglementări europene în ceea ce privește mediul și energia pentru industriile europene, care concurează la nivel global. Firmele trebuie să își modifice tehnologiile, astfel încât procesele tehnologice și cele de producție să fie mai puțin poluante pentru mediu și om.

În sprijinul efortului instituțional se întrevide necesitatea unei participări într-un spectru mai larg a companiilor și a sectoarelor economice, ca elemente ale pieței.

Uniunea Europeană, acordă însemnătate primordială problemelor care caracterizează mediul în prezent – un management optim al companiilor care să apeleze la înlocuirea tehnologiilor bazate pe combustibili fosili și implementarea de noi tehnologii nepoluante, în condițiile actuale se identifică doar un cost suplimentar, care are ca efect micșorarea performanțelor sectorului energetic și a altor industrii. În prezent, producția și utilizarea energiei sunt cauza a 75% din emisiile de gaze cu efect de seră din UE.

Existența și acționarea factorilor externi care împiedică funcționarea normală a sistemului economic și îi accentuează ciclicitatea ne indică faptul că procesul către o dezvoltare sustenabilă a economiei europene este ireversibil și inevitabil.

Dezvoltarea durabilă poate răspunde nevoilor generațiilor actuale fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi. Este un concept adânc înrădăcinat în politicile europene, întrucât de-a lungul a 40 de ani, Europa a implementat standarde de mediu ridicate și politici climatice ambițioase.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Bruyninckx, H. (2020). *Europe and global sustainability*. European Environment Agency. <https://www.eea.europa.eu/ro/articles>
- Cambridge Institute for Sustainability Leadership (CISL). (2023). *Climate and Nature: A Route to Mutual Acceleration*. <https://www.cisl.cam.ac.uk/news-and-resources/publications/climate-and-nature-route-mutual-acceleration>
- Carney, M. (2018). *A Transition in Thinking and Action*. International Climate Risk Conference for Supervisors. De Nederlandsche Bank. Amsterdam. <https://www.bankofengland.co.uk/-/media/boe/files/speech/2018/a-transition-in-thinking-and-action-speech-by-mark-carney.pdf>
- European Commission. (2020). *A Common Coronavirus Response*. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/coronavirus-response_en
- European Commission. (2020). *A European Green Deal*. https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en
- European Commission. (2020). *Investing in a climate neutral and circular economy*. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/fs_20_40
- European Commission. (2021). *The Recovery and Resilience Facility (RRF)*. https://commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-recovery/recovery-and-resilience-facility_en
- European Commission. (2023). *The European Commission's Response to the Coronavirus crisis*. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/coronavirus-response_en
- Gota, S., Huizenga, C., Peet, K., & Kaar, G. (2015). Emissions reduction potential by 2030. *Paris Process on Mobility and Climate*, 1-54.
- Kieselbach, S. (2020). *Sustainable Packaging Trends*. Sphera. <https://sphera.com/spark/>
- Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD). *Environmental Outlook to 2050: The Consequences of Inaction - Key Facts and Figures*. <https://www.oecd.org/env/indicators-modelling-outlooks/oecdenvironmentaloutlookto2050theconsequencesofinaction-keyfactsandfigures.htm>
- Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD). (2023). *Better Policies*. <https://doi.org/10.1787/23081392>
- Schmidt, V. A. (2020). Theorizing institutional change and governance in European responses to the Covid-19 pandemic. *Journal of European Integration*, 42(8), 1177-1193. <https://open.bu.edu/handle/2144/42437>
- United Nations Environment Programme (UNEP), UNEP Copenhagen Climate Centre (UNEP-C Organisation for Economic Cooperation and Development CC). (2020). *Emissions Gap Report 2020*. <https://www.unep.org/emissions-gap-report-2020>
- Wolff, S., & Ladi, S. (2020). European Union Responses to the Covid-19 Pandemic: adaptability in times of Permanent Emergency. *Journal of European Integration*, 42(8). <https://doi.org/10.1080/07036337.2020.1853120>